

Titel: Tiende Afsnit.

Citation: "Tiende Afsnit.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e44934/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

de vare undergivne deres Censur med Hensyn til Opsyldelsen af deres Embedspligt. En disciplinær Straffemyndighed ligeoverfor dem kan derfor kun tillægges Retten, naar Høretsen kræver en Privat Myndigheds Misbrug, jfr. herom § 226. Foraauidt det derimod ogsaa forekommer, at Mand uden egentlig Embedsstilling udføre Anklagen i offentlige Sager, kan der Intet være til Hindrer for med Hensyn til dem at fastholde den Regel, som nu gjælder med Hensyn til beklædte Aktører, og som fremdeles maa gjælde med Hensyn til beklædte Forvarere. Egeledes maa Sagførere, hvem Anklage i en af en Privat forfulgt Straffesag eller Forfølgning af et borgerligt Retstrav har været betroet, eller der ere optraadte som valgte Forvarere, være undergivne en disciplinær Straffemyndighed i Lighed med hvad der statueres i det civilprocessuelle Udkast, se herom § 485. Om processuel Straf i Lighed med Reglerne i Civilprocessen for Parten kan der kun undtagesvis blive Spørgsmaal i Straffesager, navnlig kun for den private Anklager. For dennes Bedkommende kan imidlertid Bestemmelsen i § 486 neppe undværes, naar Hensyn tages til, at de Straffesager, som ved Lovgivningen ere henvisne til privat Paatal, ere overførte til Loven om Strafferetsplejen. Reglen i § 487 er der ikke Grund til at opgive, uagtet der i Udkastet til Lov om Domsmagtens Ordning er optaget mere almindelige Bestemmelser om Udøvelsen af en Tilsynsmyndighed, derunder indbefattet disciplinær Straffemyndighed, med Hensyn til Dommere og Retstrioere. Ved § 488 findes Intet at bemærke.

Tiende Afsnit.

Statningsbestemmelser.

Noget saa Overgangsbestemmelser høre med til at fuldstændiggjøre Udkastet om Straffe-

retsplejen. Den i § 490 givne Hovedregel kræves af Forholdets Natur. Den mere betyggende Behandling af Sagerne, som Loven indfører, maa finde Anvendelse i alle Tilfælde, der ikke allerede have fundet Afgjørelse. De to sidste Paragrafer give særlige Regler om Retsmidlers Anvendelse i Sager, som ere afgjorte under den ældre Rets Herredømme. Den nye Lovs Paaankesystem kan ikke overføres paa Domme, der ere affagte under den ældre Rets Herredømme. Men ligesom Retterne, der faae med Paaanke at gjøre, blive andre (jfr. Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning m. m. § 149), saaledes maa ogsaa den nye Anklagemyndighed overtage de Functioner, som i Anledning af saadan Paaanke vilde paahvile Dørigheden eller en beklædet Aktør. Drimed maa de nye Regler om Straffesagers Gjenoptagelse finde Anvendelse ogsaa paa ældre Sager; herved blev kun den i de forandrede Kompetenceforhold grundede Regel i § 492 i Slutningen at tilføje. At Ingen i Genhold til § 40 1ste Stykke skal kunne andrage paa Gjenoptagelse af disse ældre Sager, paahvdes af Hensynet til de Misbrug, der ellers let vilde indtræde. At ogsaa de nye Regler om Dømmes Fuldbgyrdelse maa finde Anvendelse ved Domme, der ere affagte før den nye Lovs Træden i Kraft, se § 491 i Slutningen, følger af sig selv.

At det nærværende Udkast ikke i sin Helhed usforandret kan blive Lov for Ræderne, er indlysende. De stedtige Forhold udelukke Forudsætningerne for en stor Del af den i Udkastet indholdte Ordning. Om andre, vigtige Dele af Udkastet gjælder det derimod, at de med større eller mindre Lempelse kunne og fornuftigvis bør gjøres anvendelige paa Ræderne. At træffe Bestemmelse herom maa imidlertid være en særlig Lov forbeholdt.

Et af Kommissionens Medlemmer, B. Us-
sing, der ikke har kunnet slutte sig til for-
anstaaende Udkast, skal angaaende sin særlige
Stilling tillæbe sig at bemærke Følgende.

Som det i Udkastets foran givne Motivering
er bemærket, ere de forskjellige Forslag, der tid-
ligere ere bleve gjorte til at faa Grundlo-
vens § 74 bragt til Udførelse, alle gaaede ud
fra, at der ikke er nogen Nødvendighed for, til
dette Niemed at gjøre nogen anden principiel
Forandring i den nu bestaaende Retsorganisa-
tion end den, der maa indtræde for de Sager,
som skulle undergives Paafjendelse af Ravnin-
ger. Derimod indskrænker Kommissionsfor-
slæts her foreliggende Forslag sig ikke hertil.
Ikke blot hoød de sidstnævnte Sager angaar, gjor-
det den af den nye Indretning nødvendigt fly-
dende Forandring i de gjældende Værnetings-
regler, men det vil, at ogsaa med Hensyn til
andre kriminelle Sager skal den nu gjældende
Regel, at disse i første Instants skulle behan-
des og paafjendes ved de lokale Underretter, være
affaaret. Kun i de i Udkastets § 8 omhand-
lede Undtagelsestilfælde skulle disse Underretter
vedblive at fungere som første Instants; men
isærigt skal Reglen være den, at de 6 Kolle-
giolretter, som Hvertallet vil have oprettet for
hede Landet, i første Instants skulle behandle og
paafjende alle de kriminelle Sager, for hvilke
der ikke særligt er fastsat noget Afvigende.

Det er imidlertid efter min Opfattelse at
anse som et betydeligt Fortrin ved vor nuvæ-
rende Retsordning, at den Jurisdiktion, der er
tillagt de lokale Underretter, er en almindelig
Jurisdiktion, der ikke er indskrænket til enkelte
Sager, der ere betragtede som mindre vigtige,

og at som Følge deraf ingen Behoer af Lan-
det i noget Retsforhold har sit Værneting i
første Instants længere borte fra sig end i det
Højeste i den nærmeste Kjøbstad. Det kan over-
hovedet ikke betragtes anderledes end som ganske
naturligt, at alle de, der bo fjærnede fra de større
Befolkningscentra, ikke kunne ønske Forandrin-
ger, der nøde dem til at søge hen til disse i
Anliggender, som de have været vant til at
kunne erholde ordnede i en Nærhed, der var dem
bekjendtere; men særligt tror jeg, at det vil
vise sig forbundet med de største Ulemper,
naar det med Hensyn til de almindeligst fore-
kommende kriminelle Sager skal gjøres til Re-
gel, at disse alene kunne behandles og paafjen-
des i enkelte større Centralbyer, i Stedet
for at der hidtil ikke har været nogen Kjøbstad,
hvor der ikke har været en Domstol med den
dertil fornødne Kompetence. Foruden at en
slig Forandring ikke vil kunne foregaa uden sær-
deles betydelige Omkostninger for det Offentlige,
vil den efter min Formening bidrage til i det
Hele at gjøre Kriminalretsplejen langsommere,
og ved Siden af de Ulemper, den ofte vil med-
føre for de Tiltalte, vil den især blive til en
særlig Betydelse for de Mange, hvem det der-
ved gjøres besværligere og bekosteligere at op-
fylde deres Vorgespligt at møde som Deponen-
ter og Vidner i de kriminelle Sager.

At Forandringen, saaledes som den er fore-
slaaet, i Almindelighed taget vil være mere
skadelig end gavnlig for Kriminalprocesfærnes
hurtige Tilseendebæring, vil efter de Oplysnin-
ger, der haves i Kriminalstatistikken, neppe kunne
betvivles. I Tidsskrummet fra 1ste Juli 1866
til 31te December 1870 er der ved Underret-

terne paadomt ialt 10925 kriminelte Sager, og deraf ere omtrent 70 Procent paadomte i Løbet af de første 2 Maanedes, efterat Underfølgelsen var paabegyndt. I en Del af disse Sager vil der vel have fundet Appel til Overretten Sted; men dette kan i intet Fald antages at have været Tilfældet med mere end højst 16 Procent af samme; thi større har ikke den Procentandel af samtlige Sager været, der har været Gjenstand for Appel. Man kan derefter sige, at i det Allermindste 54 Procent af alle de kriminelte Sager ere bleve endelig afgjorte i mindre end 2 Maanedes efter Underfølgelsens Paabegyndelse; men at dette er en Hvirfighed, der ikke vil kunne naaes under den Procedure, der nu er foreslaaet, kan vel neppe findes tvivlsomt, naar tilberigten overvejes, at i de Sager, hvor Kollegialretsbehandlingene anvendes, skal Underfølgelsen ved Underretten ikke derfor bortfalde, men i Stedet for nu at være den endelige, gaa over til at blive en forberedende, der skal paafølges af en ny Afhøring af den Anklagede og Vidnerne for Kollegialretten. Der er vel en Del kriminelte Sager, i hvilke istun meget lave Straffe kunne idømmes, med Hensyn til hvilke det er foreslaaet, at de skulle vedblive at behandles og paafendes ved Underretterne; men de, for hvilke Kollegialretsbehandlingen skal være Regel, naar ikke Bestemmelsen i Udskæts § 8 Nr. 3 i det kongelige Tilfælde medfører en Undtagelse, ere dog det langt overveidende Antal. Til disse sidste Sager høre nemlig blandt mange andre Sagerne om almindeligt (ikke undtaget) Tyveri, Haleri og Bedrageri, og af de i Aarene 1866—70 kriminaliter Tilfælde udgjorde de, der tilfaldtes for de her nævnte 3 Forbrydelser, alene over 72 pCt. af hele Antallet.

Men er det en Mæppe, at Procesgangen i mange af disse Sager vil blive langsommere, er det i mine Dine endnu betænkeligere at ville paalægge Befolkningen den overordentlige Byrde, som det vil medføre, naar Enhver, der gjør Anmeldelse om at være bestaaen eller bedragen, og overhovedet Enhver, der kan blive stavnet til Vidne i en Sag af den omhandlede Bestaaelse, skal være ndsat for at kaldes til at møde, maatte endog gjentagne Gange, paa et af de 6

Steder, hvor der er Kollegialret, hvor langt dette endog er fjernet fra hans Bopæl. Det Betsvær, som herved paabehædes, kan være saa stort, at man endog kan opfatte det Spørgsmaal, om ikke Mange, fremfor at udsætte sig herfor, ville foretrække at lade de mindre Forbrydelser, de gjøres til Gjenstand for, blive uanmeldte, hvorved en for Retssikkerheden meget betænkelig Tilstand kunde indtræde.

Der kan ganske vist nævnes andre, højt civiliserede Lande, i hvilke det ikke er indrettet saaledes, at hver Mand har sit personlige Værnething saa nær ved sig, som hos os er Tilfældet. Men i flere af de Lande, hvor denne Fordel savnes, er en Bestrafelse henimod dens Opnaaelse umiskjendelig, og fordi der er andre Lande, f. Ex. Tyskland, hvor denne Bestrafelse ikke hidtil ses at have gjort sig gjældende, idet Djet der ikke endnu synes at være blevet aabnet for Ønskeligheden af en Forandring i det engang Tivante, derfor bliver det ikke mindre misligt, hos os at vilde berøve Befolkningen en Fordel, som den igjennem en lang Tids Brug er bleven vant til kun at betragte som naturlig og fetsfølgelig, og hvis Savn derfor ikke kunde undlade at blive føleligt. Selv om Retstredene i Tyskland ere større end hos os, er det derhos at bemærke, at naar der her kun skal være 6 første Instanses Kollegialretter, vil Forholdet blive aldeles omvendt; man vil ikke blot optage de tykke Andretningers Ulemper, men man vil forøge og forstørre dem i en overordentlig Grad.

Og spørger man nu, hvilke andre Hensyn der skulle motivere en saa væsentlig Omvæltning af vor nuværende Rettsforfatning, da kan, som antydet, en tilstrækkelig Grund ikke søges i Indførelsen af Rævningsinstitutionen, der vel maa medføre en Forandring i Procesmaaden i de Sager, hvor Rævningstalle skulle dømmes, men i og for sig ikke kan drage Konsekvenser efter sig ogsaa for de Sager, i hvilke Rævninger ikke skulle tilfaldes. I Retsforfatningens Begrundelse er dette da ikke heller paafaaet, men den foreslaaede Ordning er motiveret derved, at man har anbefalet endnu flere indgribende Forandringer i Kriminalprocessen, som maatte gjøre det

utiltraadeligt at betro den dømmende Myndighed til en Enkeltdommer.

Det er naturligt, at den Tante, at komme bort fra Enkeltdommerne, undertiden har maattet fremkomme; men kom det blot an paa at udføre denne Tante, vilde man neppe staa ind paa den af Hiertallet valgte Vej. Langt naturligere end at bevæge de mange Lokaltiter, der nu have Underretter, saadanne, maatte det synes at være, at lade disse bestaa og derimod give Underdommerne Meddommere, tagne ud af Befolkningen paa lignende Maade som Navningerne. Paa samme Tid som man vil indføre Navninger i de vigtigere Sager, kan man dog ikke gjøre gjeldende, at det i de mindre vigtige Stulde være nødvendigt, at alle Dommerne være retslærde, saa at man stulde være nødt til at søge hen til de større Byer for at faae et tilstrækkeligt Antal til Dommervirksomheden kvalificerede. Men i Almindelighed taget lader det sig overhovedet neppe med nogen Høje paafaa, at der praktisk stulde have vist sig nogen virkelig Trang til at faae den nuværende Indretning med Enkeltdommere i første Instants afløst af en Kollegialretsordning. Jeg staa ikke undersøge, hvor udbredt eller hvor grundfæstet det Mist kan antages at være, som stulde faae sin Opsyndelse ved, at der i visse Arter Kriminal-sager tilkaldes Dommere, der ikke ere Embedsmænd, og som har faaet sit Udtryk i Grundlovens Bud om Navningeinstitutionens Indførelse; men jeg finder intet Datum for, at der i andre Henseender, forsaavidt Dommerne vedblive at være Embedsmænd, stulde være fremkommet Væster i Befolkningen om nogen Forandring i den nuværende Retsorganisation, og navnlig er det mig ganske fremmed, at der i større eller mindre Kredse stulde have dannet sig nogen Mening om, at Retfærdighedens Gaand-hævelse stulde være mindre betrygget udenfor end i Kjøbenhavn, fordi det i Kjøbenhavn ikke er en Enkeltdommer, men den af flere Dommere bestaaende Kriminalret, som har Domsmagten i første Instants. Jeg har aldrig opdaget Andet, end at man i Almindelighed har fundet sig aldeles tilstrækkelig betrygget imod uretfærdige Domme ved den Afgang, der haves

til at appellere fra Enkeltdommerne til de højere Retter, og jeg tror ikke, at man staa kunne paavise Erfaringsdata, der kunde godtgjøre, at denne almindelige Opfattelse hviler paa noget Feilsyn.

Men efter Hiertallets ovenfor paapegede Motivering kan der neppe heller være nogen Tvivl om, at dets Forbring om en Kollegialret i første Instants ikke vilde være fremkommet, hvis det ikke tillige havde sigtet hen paa den Indskrænkning af det nuværende Appellinstitut, som det har foreslaaet for at faae gennemført det Umiddelbarhedsprincip med Hensyn til Bedisførelsen, hvorpaa det har lagt staa stor en Vægt. Saaende ud fra, at den Domstol, hvis Medlemmer personligen have set og hørt den Tilstalt og Vidnerne, maa være bedre istand til at danne sig den rigtige Mening om Sagens Sammenhang end en anden Domstol, der kun har skriftlige Referater at bygge sit Resultat paa, vil Hiertallet, at den Opfattelse af det Faktiske, hvortil den Ret er kommen, der har hørt Forbelen af den umiddelbare Samværen med de afhørte Personer, overhovedet ikke bør kunne omskodes ved Appel, saa at Appellinstansen under dens Prævelse af sin Rets Dom staa lade staa uroftet, hvad der med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvad der er bevist eller ikke er blevet antaget af samme. Det er denne Myndighed til at dømme uden Appel over det Faktiske, som Hiertallet ikke har villet indromme en Enkeltdommer; men efter min Formening vil det ogsaa — og det er for mig en anden særdeles betydende Indbending imod den foreslaaede Forandring — være i en ikke ringe Grad betænkelig at indromme en saadan Myndighed til en første Instants Kollegialret.

I Retfærdighedens Interesse er det i mine Mene af ikke mindre Vigtighed, at der haves Appel med Hensyn til Faktum end med Hensyn til Jus. Man kan indrette den Domstol, der staa dømme over Faktum, saa betryggende man vil haade med Hensyn til de Personer, hvoraf den sammensættes, og med Hensyn til de Vidner, der gives dem ihænde til at komme til Sandhedens Erkjendelse; Muligheden af, at der i det Moment, da Afgjørelsen staa falde,

under Subjektens af et netop da stærkt fremherskende Indtryk, kan gøre sig en Overtelse eller en Bidsfarelse paa Grund af et, i sig selv endog let gennemsnueligt, jaist Skin gjælbende, er ifølge den menneskelige Naturs Svaghed saa meget at befrygte, at det maa synes højt betænkeligt at gøre det til en Grundfatning, at den saaledes engang affagte Dom ikke skal kunne omgjøres, men staa naangribelig for enhver Revision. Og om jeg end kan indrømme, at det til Bedømmelse af en Sags Sammenhæng ofte kan yde en væsentlig Hjælp, selv personligen at se og høre Parterne og Vidnerne, kan jeg dog paa ingen Maade erkjende, at Afgjørelser af Dommere, der have haat denne Hjælp, ikke i mange Tilfælde med største Nytte ville kunne underkastes en Prøvelse af andre Dommere, der kan have sværmere Alter at domme efter. Det umiddelbare, almindelige Skøn har sin store Betydning, men den største Værdi maa dog altid tillægges de Bevisdata, der ikke unddrage sig en Formulering i bestemte Ord, som nedskrevne ville angive Indholdet med Præcision, og Bøjsked i Bedømmelsen modvirkes ikke paa nogen bedre Maade, end naar Hensynet til, at der kan komme en prøvende Revision, nøder til paa ethvert Punkt, hvor det lader sig gøre, at søge at faae en saadan nøiagtig Formulering frem. Det er efter min Formening Ravningsinstitutionens største Skyggeside, at den ikke lader sig forene med Indretninger, der muliggjøre en gjentagen Prøvelse af Bevispørgsmaalet. At dette er en Skyggeside af alvorlig Betydning, har Erfaringen fra alle Lande, hvor Institutionen er indført, saa tilstrækkelig godgjort, at der neppe er Mange selv af dens ivrigste Beundrere, der ville forsøge at nægte det. Men kan man nu endog mene, at Fordelene ved Ravnninger i andre Retninger ere saa overvejende, at denne Mangel bør oversees, følger deraf ikke, at man skulde finde det tilfødeligt at afflasse Fortidens derimod rettede Garantier ogsaa paa det Omraade, hvor disse, fordi Ravnninger der skulde holdes ude, uden Banffeligbed kunne bibeholdes, og hvor derhos Intet vil have af den Betyggelse, som Ravningsinstitutionens Benner dog ville mene, at denne Institution for en

Del er istand til at yde. Heller ikke bør det formentligen lades ubemærket, at forsaavidt der lægges en saa overordentlig Vægt paa den umiddelbare Opfattelse, der naaes ved den personlige Samværen med Vidnerne og den Anklagede, er det dog et stort Slaar i den Oprindelighed og Frihed, som skulde give den umiddelbare Opfattelse dens Værdi, der haade ved Ravningsprocessen og ved den Kollegialretsproces, som Hiertallet vil have indført, gøres derved, at der skal forudgaa Forhandling en omhyggelig Forundersøgelse af en anden Domstol, som naturligen maa give de Paagjældendes fornøiede Optraeden for den dommende Ret Kavalieren af en, væsentlig ved det, som alt tidligere er påsevet, bestemt Repetition af den under Forundersøgelsen indtagne Følbning. Det Umiddelbarhedsprincip, som man vil have, maa forsaavidt endog synes tydeligere tydeliggjort under vor nuværende Retforfatning, som der under denne erholdes Dom af selve den, der har ledet den første rettelige Underføggelse, og saaledes fra først af har modtaget det umiddelbare Indtryk baade af Vidnerne og den Anklagede.

Hvorom Alting imidlertid end er, er det for mig en afgjørende Betragtning, at det, hvis jeg har Ret i, at den hidtidige kriminelle Retsspleje, ved Siden af i mange Slægter at have nydt en ubestridelig, almindelig Agtelse hos Befolkningen, ogsaa i Virkeligheden har fortjent denne Agtelse ved den Retfærdighedens og Samvittighedsfuldhedens Aand, der gennemgaaende har karakteriseret den, er det urigtigt at lade Vestrædelserne for paa gavnlig Maade at reformere den ved at afhjælpe, hvad enkelte Mangler der i Tidens Lob kunne have vist sig, gaa over til en Omstyrtelse af det hele overleverede Grundlag, hvorpaa den hviler, og Opførelsen af en Nybygning, der ikke finder nogen Støtte i Fortidens Traditioner, men har en rent theoretisk Basis, hvilket, selv om de til Grund liggende Theorier skulde være mindre ensidige og mere værdifulde, end jeg anser dem for at være, altid paa Samfundsinstitutionernes Omraade har den uhyre Mislykkelse, hvorpaa selv de bedst udvænte Revolutioner paa

dette Omraade have strandet, at den theoretiske Forudberegningens Udførelse maa overlades Dr. gauer, der forinden have været aldeles fremmede og for en Del endog vilde være uimodtagelige for den nye Tansfgang. Om Rævningsinstitutionen kan det dog anføres, at den kan paaberaabe sig fremmede Landes Exempel, men om den videre Gjennemførelse af det saakaldte Umiddelbarhedsprincip ved de af Rertallet anbefalede Kollegialdomstole af Statsembedsmænd kan dette end ikke siges. Hvilke Theorier der end i Ulandet kunne være opstillede om det Naturlige og Konsekvente i, i den anførte Retning at indføre en Analogi i Behandlingen ved Rævningsretterne og ved de andre Retter, sees dog faa Lidet at være stet til at bringe dette i praktisk Udførelse, at Ulandets Exempel snarest netop maatte synes at føre til at lade disse Theorier ligge.

Efter min Overbevisning er der, naar bortses fra de Forandringer, der, naar Rævningsinstitutionen skal indføres for disse Sager, maa indtræde ved Behandlingen af disse, paa det Omraade af den kriminelle Retspleje, hvor denne Institution ikke kommer til at virke, kun Lidet af indgribende Betydning, som der er Trang til at søge forandret i den nuværende Ordning. Saaledes som Udviklingen i Tidernes Løb nu har forment Procesmaaden, kan det vistnok med Høje siges, at Anvendelsen af Aktorer i de to første Instanser, i hvilke Dommens Grundlag er et umiddelbart Aktstudium fra Dommerens Side, i sig er overflødig, saa at der, uden at Noget derved vilde tabes, kunde ved Siden af en, dog ikke betydelig økonomisk Besparelse, opnaaes en Binding med Hensyn til Sagernes hurtige Fremme ved at lade Aktoraterne i disse Instanser bortfalde. Dgsaa kunde afskilligt unyttigt Oppehold spares ved i de samme Instanser at lade Defensionen bortfalde i alle de Sager, som ganske vist ikke vilde være faa, i hvilke den Anklagede paa Forespørgsel derom erklærede, at han ikke ønskede nogen Defensor. Et andet Middel til at fremme Afgjørelsernes Hurtighed vilde være at udslette Kredsen af de Sager, i hvilke der isædetsfor det ordinære Antal af 3 Instanser kun indbrømmes 2, hvilket sidste Antal

ganske vist i mange Slags Sager maa ansees aldeles tilstrækkelig. Jeg skal endvidere henpege paa, at det muligen vilde være til Nytte, om der gaves de overordnede Retter Beføjelse til, naar de dertil fandt Anledning, mere umiddelbart at gribe ind i den kriminelle Underjagelse end det nu kan se, ligesom jeg heller ikke skal bestride, at det med Hensyn til, hvorledes det skal bestemmes, om Sag skal anlægges, kan være tvivlsomt om ikke en anden Ordning vilde være at foretrække for den nuværende. Men Intet af, hvad der her er berørt, vilde føre til store eller gennemgribende Forandringer. En Anke, der undertiden er bleven ført over den kriminelle Retsplejes Tilstand her i Landet, er den, at det skulde være forbundet med alfor stor en Banfærlighed at faae Dom over Forbrydere, der ikke kunde bevæges til selv at bejænde sig skyldige, og det kan neppe heller nægtes, at under den tidligere Tids Lovgivning og Retspraxis var denne Anke ikke ganske ugrundet. Men efterat Devis ved Indicier udtrykkelig er bleuet hjemlet paa den Raade, som det er stet ved Forordn. 8de September 1841, maa Lovgivningens herhenhørende Bestemmelser vistnok ansees for fyldestgjørende, og vel skal det ikke bestrides, at Domstolene, den nævnte Forordning naaget, have haft Møje med at losrive sig fra den ældre Praxis, saaledes som det saa ofte gaar, hvor der efter den nye Lovregels Bestaafsenhed maa være overladt Anvenderens subjektive Skøn et stort Spillerum; men Enhver, som har fulgt Udviklingen af den kriminelle Retspraxis i de senere Aar, maa dog erkjende, at det Princip, at det, naar samtlige Omstændigheder i deres Forening ingen rimelig Tvivl lade tilbage om den Anklagedes Skyld, ikke bør hindre hans Domfældelse, at der mangler egen Tilslaaelse, stadig er trængt mere og mere igjennem, og jeg tror, at man kan være aldeles forvisset om, at dette med Nutidens Anstuelser stemmende Princip endelige Seir vil være fuldstændig sikret uden alle nye Lovforordninger, ja uden at saadanne i nogen mærkelig Grad vilde kunne virke til en Paastandelse i denne Henseende. Dette Principes Seir fører ogsaa med nødvendig Konsekvens med sig en Foran-

bring i de Magister, der have været indtagne med Hensyn til et holde den Anklagede arresteret under Forundersøgelsen. Forsaavidt der stundom kan være ført Klage over, at der handles for liden Betænkelse ved at anordne og derefter forlænge saadanne Arrestationer, er det at erindre, at den tidligere i saa Henseende fulgte Fremgangsmaade stod i den nøjeste Sammenhæng med den Nødvendighed, der var for at erhverve den Paagjældendes Tilstaaelse, naar en Domsfælde skulde kunne ventes, og med denne Nødvendigheds Bortfalden indtræder, som Erfaringen utvivlsomt allerede har vist, af sig selv den Varsomhed i Anvendelsen af Arrestationsmyndigheden, hvortil der, naar de herseende Regler om Bevisets Tilvejebringelse tilføjer det, ikke mangler tilstrækkelige Opfordringer for Undersøgelserdommeren.

Overhovedet kan jeg, for at jeg i saa Ord skal gjentage den Opfattelse, der har været den ledende for mig, ikke se Andet, end at det ikke uden virkelig Uretfærdighed kan benægtes, at der paa vor kriminelle Retsplejes Gebiet, i det Hele og i det Store betragtet, efterhaanden er foregaaet en saadan, de fremkomne Krav imødelkommende, tidsforærende Udvikling, at der forsaavidt ikke en Indførelse af Rævningsinstitutionen i visse Sager tilbørlig vil angribe den derved rejste Bygning, i denne maa søges det ene naturlige Grundlag for de videre Forbedringer, der kunde være at ønske, og med en saadan Overbevisning er det mig umuligt at overtale mig til at stemme for et Forslag, der aldeles vil bryde med denne Udvikling for at gjøre et Forsøg med at skabe noget i det væsentlige fuldstændigt Nyt.